

CROSCENA

KROŚNIENSKA SCENA KULTURY

Henryk Mażul

ŻURAWIE

leżą
krzyżem na niebie
biczowane jesienią
o przebaczenie klangorem błagają

ich życie
to kłamliwa pielgrzymka
do obiecanej ziemi

więc płyną
w chmur krwiobiegów zakłętą
a ja pacierz z deszczu układam
by ktoś od nich nie ukradł
zaślepienia Południem

Twoich oczu

ZESPÓŁ REDAKCYJNY CROSCENY LAUREATEM NAGRODY PREZYDENTA MIASTA KROSNA PIOTRA PRZYTOCKIEGO ZA WYBITNE OSIĄGNIĘCIA W DZIEDZINIE KULTURY W 2012 ROKU.

CROSCENA LAUREATEM HONOROWEJ NAGRODY LITERACKIEJ „ZŁOTE PIÓRO” 2010 PRYZNANEJ PRZEZ ODZIAŁ ZWIĄZKU LITERATÓW POLSKICH W RZESZOWIE ZA DZIAŁALNOŚĆ NA RZECZ PROMOCJI KULTURY I LITERATURY.

Na okładce: Aktorzy spektaklu *Intryga*, Teatr Kamienica, Warszawa - XXXVII KST, str.2 – 1. Otwarcie pokonkursowej wystawy plastyki dzieci i młodzieży pogranicza Kredki, 2. Koncert Korteza na scenie RCKP, 3. Wystawę malarstwa Małgorzaty Twardzik -Wilk (z prawej) otwiera Joanna Topolska – Uliasz, 4. Wernisaż wystawy Fotoklubu RCKP – z lewej dyrektor Dorota Cząstka i Waclaw Turek *Fot. J. Bryła, P. Fiejdasz, P. Matelowski, W. Turek*

W numerze:

- 3. Witryna RCKP**
Wystawy
Polecamy
- 6. Rozmaitości**
Pomiędzy wierszami
Jak dobrze być znowu razem...
Grażyna Daniewska
Kręcą „Czas leśnych ludzi”
Edward Marszałek
- 9. Szkice krośnieńskie**
Patriotyczny list Jadwigi Lewakowskiej
Andrzej Kosiek
- 11. Poezja**
- 13. Kolekcjonerstwo**
Twórczość krośnieńskich artystów na...
Zbigniew Więcek
- 19. Przeczytane**
- 20. Podium**
- 23. BWA**
Wystawa z cyklu „Tworzyli tutaj”
Marek Burdzy
- 24. CDS**
Świąteczne warsztaty
- 25. Muzeum Podkarpackie**
Legiony Polskie w Karpatach
Wschodnich...
Jan Skłodowski
- 27. Piwnica PodCieniami**
Krośnieńskie spotkania
z podróżnikami
Dorota Piwka
- 28. KBP**
Piszemy przede wszystkim dla siebie...
Monika Machowicz
70 lat Instytutu Nafty i Gazu
w Krośnie...
Joanna Łach
- 31. Konkursy**

EUROPEJSKA
STOLICA KULTURY 2016

Idea obchodów Europejskiej Stolicy Kultury (ESK) zrodziła się w 1985 roku. Od tego czasu idea ta stała się jedną z najbardziej rozpoznawalnych inicjatyw Komisji Europejskiej. Najważniejszym celem jest wzmocnienie europejskiej współpracy w dziedzinie kultury, wspieranie dialogu międzykulturowego, ale także promocja wybranego miasta poprzez prezentowanie jego różnorodności potencjału dziedzictwa, kultury, ludzi. Corocznie tytuł ten otrzymują inne miasta, na których skupia się w danym roku spojrzenie całej Europy, od 2009 roku dwa miasta, jedno ze „starego” i jedno z „nowego” państwa członkowskiego. W tym roku wybrano dwa kraje - Polskę i Hiszpanię. Polska przeprowadziła dwuetapowy konkurs o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2016, w którym wzięło udział 11 miast (Białystok, Bydgoszcz, Gdańsk, Katowice, Lublin, Łódź, Poznań, Szczecin, Toruń, Warszawa, i Wrocław). Zwycięskim miastem został Wrocław i to on w roku obchodów stanie się centrum europejskich wydarzeń kulturalnych, będąc równocześnie wizytówką Polski. W programie artystycznym Wrocławia jako ESK znalazło się ponad tysiąc wydarzeń artystycznych, które opracowali kuratorzy zajmujący się poszczególnymi obszarami sztuki – architekturą, filmem, literaturą, muzyką, sztukami wizualnymi, teatrem, performance oraz operą. Program artystycznych wydarzeń ESK 2016 uzupełniają projekty społeczne i edukacyjne, których celem jest zwiększenie uczestnictwa w kulturze mieszkańców stolicy Dolnego Śląska. Na hiszpańską Europejską Stolicę Kultury wybrano miasto San Sebastián, stolicę regionu Gipuzkoa w Autonomicznej Wspólnocie Baskijskiej.

w y s t a w y

3 - 29 listopada

Kredki - wystawa plastyki dzieci i młodzieży pogranicza

Blisko tysiąc prac plastycznych napłynęło na tegoroczny Konkurs Plastyki Dzieci i Młodzieży Pogranicza „Kredki”. W konkursie wzięło udział kilkadziesiąt szkół i ośrodków kultury z województwa podkarpackiego. Jury w składzie: Krzysztof Brynecki - grafik, instruktor ds. programowych oraz Marek Burdzy - malarz, specjalista ds. wystaw Biura Wystaw Artystycznych w Krośnie zakwalifikowało do wystawy pokonkursowej 110 prac i nagrodziło 20 autorów, których prace wyróżniały się wysokim poziomem artystycznym i dużą energią

twórczą. Wśród nich są wychowankowie Otwartej Pracowni i Pracowni Grafiki Tradycyjnej Regionalnego Centrum Kultury Pogranicza w Krośnie.

NAGRODZENI

1. Anita Kos – SP Dobkowice
2. Joanna Baran – SP Dobkowice
3. Kamila Szewczyk – SP Dobkowice
4. Liwia Książek – Pracownia Grafiki RCKP Krosno
5. Natalia Miszczak – SP Nr 15 Krosno
6. Izabela Znój – Gimnazjum Iwonicz
7. Weronika Kozioł – SP Łęczany

„Kogut i kury”, linoryt kolorowy, Kamila Szewczyk SP Dobkowice

8. Małgorzata Truś – Gimnazjum Nr 3 Krosno
9. Mateusz Waško – SP Nr 8 Krosno
10. Kamila Rak – Gimnazjum Nowy Żmigród
11. Oliwier Bryda – SP Nr 15 Krosno
12. Julia Majchrowicz – Otwarta Pracownia RCKP Krosno
13. Julia Kamińska – ZSP Nr 5 Krosno
14. Jakub Dunaj – SP Nr 1 Frysztak
15. Paweł Piękoś – GOK Frysztak
16. Maksymilian Brzózka – SP Majdan Sieniawski
17. Karolina Zięba – GOK Frysztak
18. Karolina Kwiatkowska – Otwarta Pracownia RCKP Krosno
19. Karolina Półchłopek – SP Chorkówka
20. Wiktoria Ross – Zespół Szkół Muzycznych Krosno

3 - 29 listopada

Zaułki wyobraźni – wystawa malarstwa

Małgorzaty Twardzik Wilk

30 prac olejnych pod wspólną nazwą „Zaułki wyobraźni” to kontynuacja wątków zawsze obecnych w obrazach tej malarzki: łąki trącane wiatrem, letnie kwiaty, pejzaże oraz portrety alegoryczne – tym razem zwiewne baletnice, nawiązujące do konwencji impresjonistycznej. W no-

wych pracach artystka stosuje piękne, żywe barwy: błękit, turkus, ultramarynę, soczysty, głęboki pomarańcz, bardzo przyjemną, świeżą biel. W niektórych fragmentach prac pozwala farbie swobodnie spływać, a nawet nawarstwiać się. Małgorzata Twardzik-Wilk uzyskała

dypłom w pracowni prof. Mariana Stelmasika w Instytucie Wychowania Artystycznego UMCS w Lublinie. Corocznie bierze udział w międzynarodowych plenerach malarskich. Jest także współorganizatorem i komisarzem międzynarodowych plenerów malarskich. Swoją twórczość prezentowała na kilkudziesięciu wystawach indywidualnych i zbiorowych zarówno w kraju jak i za granicą. Jej prace znajdują się w zbiorach muzealnych i prywatnych w Polsce, Austrii, Ukrainie, Macedonii, Słowacji, na Węgrzech, w USA i Niemczech. Mieszka w Głowience koło Krosna.

opr. ab

24 listopada, 17.00

Koncert Na Plus

W programie: zespół Dysonans, Bum Bum Rurki z SP 4 pod dyrekcją Adama Moskala, zespoły ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Krośnie, Agnieszka Zajdel - finalistka Festiwalu Piosenki Młodzieży Niepełnosprawnej w Ciechocinku oraz gość specjalny Paweł Steczkowski

27 listopada, 20.00

Opera Lwowska – Vivat Operetta

Najstynniejsze szlagiery operetkowe świata w wykonaniu artystów baletu i solistów Opery Lwowskiej. Koncert w ramach integracji Ukrainy z Unią Europejską

27 listopada

Komediowe Andrzejkі w artKinie

To właśnie sex, prod. Australia, 19.20*Szkolna imprezka*, prod. Niemcy, 21.00*Miłość od pierwszego ugryzienia*, prod.

Francja, 23.05

29 listopada, 18.00

IX Wieczór Andrzejkowy „Do grającej szafy grosik wrzuc” – piosenki z lat 60.

Wykonawcy: Agnieszka Łazarkowicz, Leopold Stawarz, Krzysztof Zajdel, uczniowie SSM II st., Michał Dziki (fortepian), zespół instrumentalny Antek&Wojtek w składzie Antoni Telewiak (akordeon, instrumenty klawiszowe), Wojciech Posadzki (saksofon), Grzegorz Pękalski (perkusja), Formacja Tańca Towarzystwa Gracja.

2 grudnia, 10.00

V Krośnieński Dzień Wolontariatu

Wręczenie nagród i wyróżnień osobom oraz instytucjom zasłużonym dla wolontariatu.

4 grudnia, 10.00

XXIII Międzywojewódzki Przegląd Dziecięcych i Młodzieżowych Zespołów Tanecznych

„Mikołajkowe Spotkania Taneczne

6 grudnia, 11.00 -13.00

III Krośnieńskie Spotkania Młodych Konstruktorów „Tak się składa”

Mniejsi i więksi pasjonaci konstruowana, będą mieli idealną okazję, aby przedstawić swoje unikalne pomysły stworzone według własnego projektu, przy wykorzystaniu dowolnego rodzaju klocków.

7 grudnia, 10.00

„Najmniejszy samolot świata” - Teatr Maska, Rzeszów

Bohaterem jest samolot. Taki, jakich wiele, tylko nieduży. Właściwie to zupełnie mały, a wręcz najmniejszy na świecie. Jego kole-dzy – duże i trochę zarozumiałe samoloty – często dokuczają mu z tego powodu.

9 - 10 grudnia, 17.00

XXI Przegląd Młodzieżowych Wieczorów Rozrywkowych „Błaga”.

Współorganizacja z PPSKAKiB.

13 grudnia, 18.00

Koncert Czerwonych Gitar na złoty jubileusz zespołu

20 grudnia, 9.00 - 16.00

Festiwal Tradycji Bożonarodzeniowej Pogranicza „Betlejemską Gwiazdą”

Kiermasz świąteczny oraz koncert SK-DiM Dysonans (12.00)

Pomiędzy wierszami

Wrzesień 2015 zakończył się dla krośnieńskich poetów Iwoniczkimi Spotkaniami z Poezją w kinie „Wczasowicz”. W programie miała miejsce promocja najnowszego tomiku „Na wzór na podobieństwo” Mirosława Welza. Swoją twórczość zaprezentowali również poeci: Jan Tulik oraz Waclaw Turek, wszyscy są członkami Klubu Literackiego RCKP. Oprawę muzyczną wieczoru stanowił występ zespołu piosenki poetyckiej „Jak”, a organizatorem był Gminny Ośrodek Kultury.

Również na październikowych „Targach Książki w Krakowie” gościli autorzy - poeci z Krosna - Jan Belcik i Mirosław Welz, zaproszeni przez wydawnictwo „Podkarpacki Instytut Książki i Marketingu” z Rzeszowa. Prezentowali oni swój dorobek wspólnie z Adamem Ziemianinem i Józefem Kurylakiem.

Kolejną imprezą poetycką z udziałem Jana Belcika był wieczór autorski z cyklu Jesienne Spotkania z Poezją zorganizowany 28 października przez Wojewódzki Dom Kultury w Rzeszowie, wspólnie z Podkarpacką Izbą Poetów. Postać autora i jego dorobek literacki przybliżyła zebrany Danuta Pado. Następnie zaprezentowała z recytatorskim kunsztem wybrane wiersze z jego tomów poetyckich. Jednak kwintesencją wieczoru stały się nowe wiersze w autorskiej interpretacji; niektóre powstały podczas podróży autora do Izraela.

Jesienny udany sezon poetycki zakończył Tadeusz Masłyk listopadowym spotkaniem autorskim w „Jasiu Wędrowniczku” w Rymanowie.

WaT.

fol. W. Turek

Od lewej: Jan Belcik i Marek Jastrzębski dyr. WDK Rzeszów

Jak dobrze być znowu razem...

Kabaret „Entuzjaści”

Pod tym hasłem spotkali się 8 października 2015 roku słuchacze Krośnieńskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku, aby uroczystie rozpocząć kolejny rok akademicki - 2015/2016. Jak od kilku lat i tym razem zgromadzili się w auli gościnnej Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej.

Spotkanie zaszczylicili swoją obecnością przedstawiciele władz miasta, instytucji współpracujących z uniwersytetem oraz Bronisława Betlej, zasłużona poetka, członek honorowy uniwersytetu.

Prezes Bogumiła Błażejowska przedstawiła działalność placówki, jej poszczególne agendy i osoby za nie odpowiedzialne. Głos zabierali zaproszeni goście, podkreślając pozytywne znaczenie działalności KUTW, co jest niezwykle ważne, gdyż zachęca do dalszych starań i inspiruje. Następnie odbyła się immatrykulacja nowych słuchaczy dokonana przez prezydenta Bronisława Barana, przewodniczącego RM Zbigniewa Ku-

bita i dyrektor ZSKU Bożenę Cząstkę. Wręczyli oni indeksy sześciu adeptom uniwersytetu, a podsumowaniem tej części uroczystości było „Gaudeamus...”. Jak na wyższą uczelnię przystało, kolejnym punktem spotkania był wykład dr. Dominika Wróbla z PWSZ pt. „Walory przyrodniczo-krajobrazowe Ziemi Krośnieńskiej.” W części artystycznej wystąpił dziewczęcy zespół wokalnie-taneczny „Dysonans” z Regionalnego Centrum Kultur Pogranicza prowadzony przez Beatę Banaś.

Ostatnim akcentem spotkania był występ „rodzinnego” kabareciku „Entuzjaści”. Program /96. w dorobku zespołu/ był połączeniem poetyckiego wspomnienia wakacji i radości, że znowu jesteśmy razem. „Entuzjaści” zakończyli program swoim kabaretowym hymnem: „Niech żyje wiek trzeci i uczelnia młoda”. To przecież najlepsze motto na dwunasty już rok działalności KUTW.

Grażyna Daniewska

Kręcą „Czas leśnych kurierów”

W lasach Beskidu Niskiego i Bieszczadów trwają zdjęcia do filmu „Czas leśnych kurierów” opowiadający o losach kurierów beskidzkich, którzy w czasie II wojny światowej przekradając się z Polski na Węgry, przynosili meldunki, dokumenty i broń, a także przeprowadzali emisariuszy, utrzymując w ten sposób kontakt okupowanego kraju z rządem na uchodźctwie. Producentem fabularyzowanego dokumentu jest Agencja „Obiektyw” z Krosna. Realizację ujęć krośnieńska ekipa filmowa rozpoczęła od sanockiego skansenu. Planem filmowym była też komenda policji w Sanoku. Zagrają również leśne plenery okolic Jasieła i Balnicy, stanowiące malownicze tło dla historii kurierskich przerzutów, część zdjęć realizowana będzie w Jaśle i w Rymanowie.

W filmie wystąpią zarówno profesjonalni aktorzy, jak i statyści, których agencja wybrała spośród mieszkańców województwa podkarpackiego. Kolorytu akcji doda udział grupy rekonstrukcji historycznej z Sanoka. Przedstawione zostaną sylwetki kurierów, m.in. Jana Łożańskiego, oraz osób, które kurierom w przerzutach pomagały. „Czas leśnych kurierów” powstaje w ramach cyklu filmów produkowanych przez Agencję „Obiektyw” pod nazwą „Historyczny pejzaż Podkarpacia”. Film „Czas leśnych kurierów” powstaje we współpracy z Regionalną Dyрекcją Lasów Państwowych w Krośnie. Premiera planowana jest na przełomie listopada – grudnia 2015 roku.

Edward Marszałek

PATRIOTYCZNY LIST JADWIGI LEWAKOWSKIEJ

Podczas listopadowych obchodów Narodowego Święta Niepodległości corocznie sięgamy pamięcią do owego symbolicznego momentu historii, gdy w 1918 r. po długich latach niewoli spełniły się nadzieje kilku pokoleń rodaków – Polska odzyskała własne państwo.

Drogi do niepodległości wiodły Polaków po rozdrożach Wielkiej Wojny. Wielu z nich, wbrew swej woli, zmobilizowano do służby wojskowej w armiach państw zaborczych. Obowiązek pełnienia służby narzuconej, niechcianej, był dla wcielonnych do armii młodych polskich patriotów ciężkim doświadczeniem. Był służbą niewdzięczną, fizycznie i psychicznie bolesną, okupioną ciężarem żołnierskich trudów, niedoli i duchowych udręk, a było również, że ofiarą życia.

Adresatem zamieszczonego niżej listu z jesieni 1916 r. był rodowity krośnianin **August Mazurkiewicz** (1889-1968). Tego wykształconego na uniwersytetach Krakowa i Wiednia nauczyciela historii i geografii w miejscowej c. k. Państwowej Szkole Realnej, Austriacy zwerbowali do armii zaraz na początku wojny. Starszą 11 lat od siebie **Jadwigę Lewakowską** (1878-1964), autorkę listu, córkę burmistrza Augusta (1887-1891), nauczycielkę szkoły żeńskiej w Krośnie (1900-1922), znał od dziecka, gdyż inteligenckie rodziny i ich dzieci od lat żyły w przyjaźni. Lewakowska, która podczas wojny utrzymywała z Augustem stały kontakt listowny i nazywała go „kochanym braciszkiem”, była w małym światku lokalnym wyróżniającą się działaczką patriotyczną, osobą aktywną, konsekwentną i przedsiębiorczą. Jeszcze przed wojną – z adwokatem dr. Antonim Orlewiczem – zorganizowała

w mieście komórkę Polskiego Skarbu Wojskowego (XII 1912), aby mieszczenie mogli wspierać dobrowolnymi datkami przygotowania do spodziewanych działań zbrojnych o wolność ojczyzny. W powołanym niebawem oficjalnie krośnieńskim komisariacie PSW (9 II 1913) pełniła obowiązki jego pierwszego komisarza, współpracując m.in. z Andrzejem Mazurkiewiczem, młodszym bratem Augusta, który zajmował się zbieraniem składek. Poczynając od lutego 1913 r. – ze swą najmłodszą siostrą Janiną – znalazła się również wśród 17. kobiet, które w ramach sokolej Służby Samarytańskiej szkoliły się na kursie samarytańskim prowadzonym przez miejscowych doktorów medycyny – Zygmunta Lewickiego, dyrektora szpitala i Antoniego Ślączkę, lekarza powiatowego. Już po wybuchu wojny czynna była także w powołanym do pracy na niwie niepodległościowej Powiatowym Komitecie Narodowym (27 VIII 1914), w którym objęła funkcję skarbnika. Działała w gromadzącej środki finansowe sekcji skarbowej PKN, które na rzecz Naczelnego Komitetu Narodowego i tworzonych Legionów Polskich obficie i spontanicznie płynęły od mieszkańców miasta i regionu. Z powodu inwazji armii carskiej na Galicję i zagrożeń z nią związanych, Lewakowska, podobnie jak wielu innych krośnian, opuściła miasto jesienią 1914 r. i schroniła się w Wiedniu. W stolicy monarchii przetrwała do maju 1915 r., kiedy zdecydowane uderzenie armii państw centralnych przełamało pod Gólicami front rosyjski, powodując gwałtowny odwrót Moskali. Powróciwszy do Krosna, włączyła się w reaktywowane latem (15 VIII 1915) prace PKN. Była

jedyną kobietą w jego składzie, który liczył 21 osób. Jej postawa stanowiła wzór ożywiający lokalne środowisko kobiet, które – początkowo w ramach oddziału kobiecego Kółka Rolniczego, a następnie koła Ligi Kobiet (od II 1916 w składzie PKN) – poprzez bogaty wachlarz działań społecznikowskich w latach 1915-1916 starały się pozyskiwać subwencje dla propagowania idei i czynu zbrojnego Legionów Polskich. Lewakowska współorganizowała także w Krośnie, zapewne już w 1915 r., tajną Polską Organizację Wojskową pod jej lokalną nazwą „Ligi Niepodległościowej”. Objęła w niej funkcję zastępcy prezesa, którą pełnił dr med. Adam Jasiński, lekarz miejski.

List do Mazurkiewicza napisała dwa tygodnie po przeformowaniu w Polski Korpus Posiłkowy (20 IX 1916) przez Austriaków Legionów Polskich, które były nadzieją narodu. List poprzedził również kilka tygodni słynną proklamację państw centralnych – akt 5 listopada 1916 r. Zrywał on wprawdzie znowu milczenia w sprawie polskiej, umiędzynarodawiał ją i dlatego był znaczącym faktem na drodze naszych starań o odzyskanie niepodległości, ale równocześnie świadczył, jak wyraźnie słabną siły militarne zaborców. W kontekście szybko postępujących zmian polityczno-militarnych, osobisty los Mazurkiewicza, Polaka zmuszanego do kontynuowania służby wojskowej w obcej armii, w dodatku poważnie chorego i od kilku miesięcy leczonego w krakowskim Szpitalu Garnizonowym nr 15, stawał się trudny nie tylko z psychologicznego punktu widzenia. Stąd tak wymowna (podkreślenia autorki) i mądra treść kreślona szczerze, z sercem i po przyjacielsku do ziomka, który znalazł się w pułapce. Autorka, jednoznacznie, mocnymi słowami i z przekonaniem wyraża-

jąca swe poglądy, chciała – odwołując się do patriotycznych korzeni wyniesionych przez Augusta z rodzinnego gniazda i lokalnego środowiska – wyrwać i uwolnić go z pęt służby w obcej armii, podtrzymać na duchu, natchnąć nadzieją oraz tak koniecznym optymizmem w przykrej i niebezpiecznej chwili jego życia.

Andrzej Kosiek

Krosno, 2/ X. 1916

Ukochany Guteczku!

Chciałabym w paru słowach przypomnieć Ci tylko to, co obiecałeś sobie i nam, pamiętasz? Że nie zapomnisz nigdy, iż przede wszystkim, a właściwie wyłącznie należysz do Polski, a reszta wszystka została Ci przez nieszczęśliwe położenie naszego narodu narzucona, a nie przez Ciebie dobrowolnie przyjęta. Dlatego to wszystko, na co już byłeś wystawiony i co przeszedłeś, jako c. k. poddany – to jest po prostu krzywda nie tylko Twoja, ale całego społeczeństwa polskiego, do którego Twe siły fizyczne i duchowe należą. Toteż teraz, Gutusu, broń się, korzystaj ze sposobności, by się nie dać znów wziąć w niewolę – rób co możesz jako Polak, którego siły należą gdzie indziej i inaczej mają być w przyszłości spożytkowane, niż na c. k. służbie!

Potrzebny jesteś Twemu Narodowi, który już tyle ofiar poniósł za swoją i cudzą wolność, że każde polskie życie jest bez-cenne. Gutuś! Myślą, modlitwą, sercem kochającym jestem z Tobą. Proszę Boga, by Cię natchnął, co i jak czynić należy i mam w Bogu nadzieję, że stanie się jak najlepiej, bo na to wszyscy zasługujecie. Ale trzeba i ze swej strony być mężnym i wytrwać w postanowieniu.

Ściskam Cię i całuję i Bogu polecam

Bardzo Cię kochająca

Jadwiga

Dawida Ryll**PÓŹNĄ JESIENIĄ**

pusta ławka w parku
i paw bez ogona
w poszukiwaniu
skrawka minionego lata
pośród szarych
złoty
pośród porzewiałych
upadłych z tęsknoty
i z wiatrem

Niechby łagodny
sen jak cień
co drzewa opuścił
Niechby dłonie
zmęczone więdnieniem
znalazły schronienie

Jan Tulik**ZAMIESZKAĆ NA STAŁE W LECIE**

Jesień jest porą najbardziej powracającą
kołaczę w szybę rozpuszczoną na deszczu gałązką
- tamtym obrazem
Wsnuwa się mgłą – snem jeszcze nie bierzmowanym
Wchodzi przez opatrzone szronem okna
pierwszą prawdą
a życiem już

Jesień powraca by zastygać – jest
tak koniecznie skończona

I gasi nadzieję:
zamieszkać na stałe w lecie
ze śmierci drwić – do znudzenia

Jan Belcik**TO, CZEGO NIE CHCIAŁEM**

w chwili gdy dogasa
kolejna zwykła jesień
szczeka pies
a karawana lata
z niezapomnianą „a toi” Joe Dassina
jedzie dalej

wciąż jeszcze nie umiem witać
dni nowych
ani pożegnać dawno pożegnanych

jestem w międzyczasie
dlatego nie wiem
co w tej chwili chcę
może właśnie
to
czego nie chciałem

Edward Marszałek**DEREŃ**

Nieboskim darem
nalewkowa rozpusta
dla ludzi małej wiary
zaplątanych
w dereniowe gusła

I czekanie jesieni
żeby świat zaderenić
okryć liściem przydroża
i owocu kiścią
gasić lasu pożar

W przekleństwo zamienia
nawet czułe słówka
już nie śpiew słowików
a skowyt derenia
dereniówka

Janka Bernathova-Lehotska
(Słowacja)

W CIEMNOŚCI MNIEJ BOLI

Płonąca świeczka odmierza czas,
więc mów,
mów,
co ci leży na duszy!
Niech to, co powiesz
po ciemku się ułoży
i w ciemności osuszy moje łzy.

Naprawdę, po ciemku mniej boli,
niewidoczne staje się łaskawsze
tak, jak rana posypana solą,
jak prawda rzucona prosto w twarz.

Małgorzata Żurecka

JESIENNY LIST

wysłałem ci telefonem
moją łzę jesionową
jesienną

napisałam jestem z tobą
jesienna jesionowa
cicha zamyślona

nad petrykoskim stawem
w słonecznym pyłe
liście opuszczały jesiony

wolniutko by nie zakłócić
powietrza
leciutko by nie zakłócić
ciszy

nim deszcz wkradł się
poprzez słońce
moja łza
była na twoim koncie

Halina Kurek

POETA MILCZY

Nikt o tym nie wie
przecież z nami rozmawia –
często wyłącza telewizor kiedy nicość się panoszy

chcesz go przyłapać?
śledź jego patrzenie:
na nagi poskręcany korzeń
zielone źdźbło trawy
czyjąś bruzdę na twarzy

To mgnienie odkłada na czas
kiedy zamienił się w słowo

A słowo ma duszę przekupną chytrą
nie dotrzymuje słowa
Zwodzi obiecuje
czasem stroi się by wskoczyć na pióro

Niebaczny poeto
patrz co zostało ci w garści

listopadowy dzień
listopadowa noc
tak długa do przetrwania

Maryla Kantor

DALEKO I BLISKO

I jakże nie pisać o tęsknocie za powrotem na rodzinne,
lesiste wzgórza, kiedy odbyło się tyle wędrowek?
Z Podkarpacia do Krakowa jest i daleko i blisko.
Myśli lecą na skróty. Czasem, tylko na chwilę,
zatrzymują się w przydrożnych kapliczkach.

Twórczość krośnieńskich artystów na pocztówkach część I.

Złoty okres pocztówki polskiej przypada na ostatnie lata XIX wieku pod koniec lat trzydziestych. Pozostawił on w spadku cenną dokumentację architektoniczną i kulturotwórczą. Pocztówka stała się propagatorem sztuki, tradycji i obyczajów. Te miniaturowe dzieła sztuki docierały do milionów ludzi na wszystkich kontynentach. Wydawcy pocztówek zbijali fortunę i zlecali artystom opracowywanie coraz to nowych wzorów kart. Również twórczość krośnieńskich artystów malarzy - rysowników wykorzystana została przez wydawców do produkcji kart pocztowych. Pierwsza krośnieńska widokówka oparta została na akwreli Seweryna Bieszczada (1852 - 1923), następane pokazują twórczość Franciszka Daniszewskiego (1858 - 1922), Stanisława Wojciecha Bergmana (1862-1930), Wacława Hoffa, Juliusza Holzmüllera.

Juliusz Holzmüller (1876-1932) był jednym z pierwszych projektujących pocztówki w Galicji. Dostarczał wydawcom małe dzieła sztuki, na których przedstawiał tematykę etnograficzną, sceny z polowań, pejzaże polskie i różne dowcipne ilustracje. J. Holzmüller pod koniec swego życia przebywał w Krośnie, gdzie zajmował się nauczaniem rysunku w Gimnazjum im. M. Kopernika. Jego pobyt w Krośnie jest słabo udo-

kumentowany w księdze pamiątkowej „Krośnieńskiego Kopernika” na 60-lecie szkoły. Brakuje nawet imienia, podobnie jest w księdze pamiątkowej na 100 - lecie szkoły obchodzone w 2000 roku.

Jerzy Zieliński już kilka lat wcześniej podał dokładniejsze dane z życiorysu tego artysty- pedagoga.

Zbigniew Więcek
pocztówki ze zbiorów autora

Seria: FOLKLOR, akwarela z roku 1901. Mężczyzna w stroju ludowym, autor nie podaje z jakiej miejscowości był model. Nakładem S.W. Niemojewskiego, Lwów.

Seria: POLOWANIE, akwarela z roku 1902. Myśliwy na koniu i psy gończe. Pocztówka wydana przez sal. mal. pol. Kraków 1902.

Seria: ŚWIĄTECZNE, akwarela. Kolednicy przed Szkołą Ludową. Pocztówka wydana przez sal. mal. pol. Kraków 1907.

KONCERT
Z OKAZJI ŚWIĘTA
NIEPODLEGŁOŚCI
fol. W. Turek

fot. W. Turek

XXXVII KROŚNIEŃSKIE SPOTKANIA TEATRALNE

fot. P. Matelowski

Publikacja jest kontynuacją pierwszego „Katalogu widokówek Krosna z lat 1949 - 1989”, który ukazał się w grudniu 2013 r. Oprócz widokówek, opublikowano także pocztówki, na których widniały lampy naftowe z kolekcji Muzeum Okręgowego w Krośnie. Na ogólną liczbę 211 pocztówek, zamieszczonych w części katalogowej 193 emitowało Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze, a po 9 egzemplarzy Biuro Wydawnicze „Ruch” i Krajowa Agencja Wydawnicza. Tylko PTTK wydawało pocztówki czarno-białe z lampami – 73 edycje. Pozostałe 138 wydań było wielobarwnych. Autorem większości fotografii lamp, wykonanych w Muzeum w Krośnie był Zdzisław Postęпки, którego losy były powiązane z Krosnem.

Wydawca: Krośnieńska Oficyna Wydawnicza Sp. z o.o. 2015

45 pozycja tej autorki zawiera wiersze o świętym Janie z Dukli, którego 9 czerwca 1997 roku Jan Paweł II kanonizował w Krośnie. Poetka ofiarowała papieżowi na spotkaniu w Dukli jeden ze swoich tomików. To niecodzienne spotkanie zostało zaprezentowane w wierszu „Czerwcową pamięć”: *O czerwcu przemożny w wielkie wydarzenie – czerwcu bogaty w wzruszenie i radość – czekało podkarpackie ludu zgromadzenie liczne – nabożnie chwili – gdy nasz Ojciec Święty w krośnieńskiej krainie skarbem wiary i dobroci ziemię naszą obejmie...*

Bronisława Betlej mieszka i tworzy w Jedliczu. Debiutowała w 1989 roku tomikiem *Przeciw światu*.

Wydawca: Gmina Dukla 2015

Sukces krośnieńskiego Liceum Plastycznego

9 października 2015 roku w Zespole Szkół Plastycznym im. Antoniego Kenara w Zakopanem rozstrzygnięto X Ogólnopolskie Triennale Rzeźby w Drewnie. Jury w składzie: prof. Józef Murzyn - Dziekan Wydziału Rzeźby ASP w Krakowie, prof. Jerzy Nowakowski - Wydział Rzeźby ASP w Krakowie, prof. Piotr Garwon - Wydział Rzeźby w Warszawie, nagrodziło 14 prac rzeźbiarskich, w tym 11 w kategorii rzeźba i 3 w kategorii płaskorzeźba. Bardzo wysoko zostały ocenione prace uczniów Liceum Plastycznego im. T. Brzozowskiego w Krośnie. W kategorii „rzeźba” III nagrodę otrzymał **Tomasz Opaliński** za pracę „Kuba”, wyróżnienie przyznano **Barbarze Jakubasz** za rzeźbę „Oliwia”. W kategorii „płaskorzeźba” II nagrodą wyróżniono dzieło zatytułowane „Indianin” autorstwa **Natalii Niziolek**. Wyróżnione prace powstały w pracowni snycerskiej prowadzonej przez Pawła Leszęgę i Kazimierza Łacha. Autorzy wyróżnionych prac to obecnie studenci wyższych uczelni artystycznych.

fol. archiwum PLST

Sukcesy zespołów tanecznych RCKP

Zespół Tańca Współczesnego Strecz oraz **Dziecięco - Młodzieżowy Zespół Taneczny Kleks** z sukcesami uczestniczyły w październiku w ogólnopolskich i międzynarodowych przeglądach. Dwie grupy zespołu Strecz zakwalifikowały się do Festiwalu Kontrakcja, czyli III Krakowskiej Otwartej Nowej Tanecznej Akcji i ReAkcji, który zorganizowało Stowarzyszenie Teatr Tańca DF w Nowohuckim Centrum Kultury w Krakowie. W konkursie wzięło udział blisko 30 zespołów z całego kraju. W kategorii

wiekowej pow. 15 lat III miejsce otrzymała **grupa II** za choreografię „Home”, **grupa I** wyróżnienie za choreografię „The One”. Obydwie choreografie są autorstwa Sabiny Wójcik-Grygolec.

Na III Ogólnopolskich Spotkaniach Tanecznych „Płasy Dramy” w Pyskowicach w których wzięło udział blisko 70 zespołów m.in. z Zabrze, Gliwic, Rybnika, Bielska Białej, Poznania, Sosnowca, Tarnowskich Gór, Rudy Śląskiej, Tychów, Katowic, Krakowa, Poznania i Łodzi,

ZTW Strecz, fot. P. Matelowski

obydwie grupy ZTW Strecz zdobyły wyróżnienia I stopnia - grupa II w kategorii teatr tańca pow. 15 lat, a grupa I w kategorii etiuda taneczna pow. 15 lat.

W Filharmonii Podkarpackiej im. A. Mawlaskiego w Rzeszowie do rywalizacji w ramach XIII Międzynarodowego Festiwalu Zespołów Tanecznych „O Laur Rzecha” do dwóch grup zespołu Strecz dołączyła I grupa Dziecięco - Młodzieżowego Zespołu Tanecznego Kleks. W festiwalu wzięło udział 20 zespołów z Polski, Słowacji, Litwy i Ukrainy.

Jury przyznało w kategorii 12-15 lat III miejsce **zespołowi Kleks I** (choreografię „W sieci” przygotowała Paulina Rozenbajgier), wyróżnienie i tytuł Laureata **I grupie ZTW Strecz**, a także I miejsce **II grupie** w kategorii 16 - 24 lat!

Na 23 Przeglądzie MINI-ART w Miejscu Piastowym **grupa V Dziecięco - Młodzieżowego Zespołu Tanecznego Kleks** otrzymała nagrodę główną w kategorii wiekowej 7-14 lat za choreografię „Ostre cięcie”.

Zespół Kleks, gr. V, fot. P. Rozenbajgier

Gloria Artis dla krośnianina

Współpracujący z redakcją Crosceny od 2003 roku **Zbigniew Wićcek** odznaczony został przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP medalem Zasłużony Kulturze Gloria Artis. Ten znany i zasłużony działacz kultury odebrał medal 7 listopada br. w Warszawie z rąk prof. Małgorzaty Omilanowskiej, a kilka dni później w Krośnieńskiej Bibliotece Publicznej przyjmował gratulacje od kolegów ze Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Krośnieńskiej i Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego. Wnioskodawcą do MKiDN był Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego w Warszawie. Medal ten jest odznaczeniem szczególnie prestiżowym, nadawany jest działaczom wyróżniającym się w dziedzinie twórczości artystycznej, działalności kulturalnej lub ochronie kultury i dziedzictwa narodowego.

fol. W. Turek

Sukcesy krośnieńskich fotografików

fol. archiwum

Trzech krośnieńskich fotografików zostało nagrodzonych podczas 4. Międzynarodowego Salonu Fotografii organizowanego przez Fotoklub BARDAF na Słowacji. Na konkurs nadesłano 2569 fotografii, 222 autorów z 46 państw. 14 listopada podczas otwarcia wystawy odebrali w Bardejowie przyznane wcześniej nagrody. **Przemysław Niepokój-Hepnar** otrzymał Wyróżnienie Honorowe FIAP za zdjęcie, które zostało w czerwcu tego roku nagrodzone na Międzynarodowym Salonie Fotografii w Bardejowie brązowym medalem FIAP, a we wrześniu na Ogólnopolskim Konkursie Fotograficznym „Fotosynteza 3”.

Tomasz Okoniewski, laureat wielu konkursów międzynarodowych w tym roku, uzyskał Brązowy Medal Salonu oraz Honorowe Wyróżnienie Fotoklubu BARDAF.

Wśród nagrodzonych znalazł się fotografik, który od 35 lat współpracuje ze słowackimi klubami fotograficznymi i jako jedyny Polak dostąpił zaszczytu Honorowego Członkostwa Związku Fotografów Słowackich. Jest nim **Wacław Turek**, który w 4. Bardaf International Exhibition na Słowacji zdobył Grand Prix miasta Bardejow.

opr. ab, wt.

BIURO WYSTAW ARTYSTYCZNYCH

12 listopada – 4 grudnia Wystawa z cyklu „Tworzyli tutaj” Zdzisław Kubik i Krzysztof Woźniak

Zdzisław Kubik (1951 - 2001) urodzony w Wykosowie koło Słupska, ukończył Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych w Tarnowie oraz Akademię Sztuk Pięknych w Krakowie, gdzie uzyskał dyplom na Wydziale Rzeźby, w pracowni prof. Antoniego Hajdeckiego. Po ukończeniu studiów podjął pracę w Biurze Wystaw Artystycznych w Rzeszowie, następnie pracował na stanowisku inspektora w RSW Prasa-Książka-Ruch, później w PLSP im. Piotra Michałowskiego w Rzeszowie, ucząc przedmiotów artystycznych i zawodowych. Brał udział w wielu wystawach zbiorowych, ogólnopolskich i międzynarodowych w kraju i za granicą. Uprawiał rzeźbę, medalierstwo, biżuterię artystyczną, malarstwo i rysunek.

Zdzisław Kubik, Samotność ptaka

Krzysztof Woźniak (1961 - 2012) urodzony w Sanoku, absolwent Liceum Sztuk Plastycznych w Jarosławiu i Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Dyplom zrealizował w pracowni rzeźby prof. Mariana Koniecznego oraz w pracowni rysunku prof. Bogusza Salwińskiego. W latach 1989–1995 pracował w swojej macierzystej uczelni. Od 1995–2000 roku przebywał w USA, gdzie pracował m.in. przy realizacji prac kon-

serwatorsko-rzeźbiarskich. Od 2001 był wykładowcą w PWSZ w Sanoku, a od 2004 roku na Wydziale Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego. W 2005 uzyskał tytuł doktora na Wydziale Rzeźby ASP w Krakowie. Był członkiem Związku Polskich Artystów Plastyków. Prace artysty znajdują się w zbiorach prywatnych i państwowych w kraju i za granicą.

opr. Marek Burdzy

CENTRUM DZIEDZICTWA SZKŁA

Świąteczne warsztaty w Centrum Dziedzictwa Szkła

Strojenie choinki to jeden z najpiękniejszych i najstarszych zwyczajów bożonarodzeniowych, głęboko zakorzenionych w polskiej tradycji. Wiele radości sprawa

zadobienie świątecznego drzewka własnoręcznie wykonanymi ozdobami. Centrum Dziedzictwa Szkła serdecznie zaprasza na warsztaty malowania i de-

korowania bombek choinkowych. Każdy uczestnik zajęć będzie mógł stworzyć swoją niepowtarzalną bombkę, która trafi na domową choinkę lub będzie wyjątkowym świątecznym prezentem. Warsztaty odbywać się będą w piątki (27 listopada, 4, 11, 18 grudnia) o godzinie 15.00. Zajęcia dla grup zorganizowanych odbywają się w każdy dzień tygodnia po uprzedniej rezerwacji. Rezerwacja osobiście w recepcji CDS lub pod numerem telefonu 13 444 00 31.

KP

MUZEUM PODKARPACKIE

listopad - luty

Legiony Polskie w Karpatach Wschodnich - walki II Brygady Legionów Polskich w Dolinach Bystrzyc Nadwórniańskiej i Solotwińskiej w latach 1914 -1915

W skład ekspozycji wchodzi zespół plansz z reprodukcjami zdjęć i dokumentów z okresu walk na odcinku karpackim na przełomie 1914 i 1915 r. Uzupełnieniem wystawy jest pokaz broni, ekwipunku wojskowego, odznak, archiwalnych publikacji książkowych i pocztówek oraz pamiątek związanych z walkami II Brygady Legionów Polskich.

W roku 1914 rozpoczęła się I wojna światowa, zwana wtedy Wielką Wojną. Wybuch jej niósł, przy ofiarach i zniszczeniach na niespotykaną dotychczas skalę, także nadzieję na odrodzenie Polski. Starły się bowiem ze sobą zaborcze mocarstwa – Austria, Prusy i Rosja i, jak się okazało, po czterech latach zmagani, wszystkie trzy były przegranymi.

Oddziały Legionów Polskich, znajdujące się po południowej, węgierskiej stronie Karpat, należało przeprowadzić na ich stronę północną, galicyjską. Z uwagi na

brak odpowiedniej dla potrzeb wojskowych drogi – więc możliwej do przebycia nie tylko przez juczne taborze, ale i pojazdy kołowe, należało ją w jak najkrótszym czasie zbudować. Poprowadzono ją śladem istniejącego pąju - szlaku karpackiego, wiodącego z Doliny Płajskiej do Doliny Rafajłowca, ku Rafajłowej (dziś Bystrycia, Ukraina) przez graniczną przełęcz Rogodze Wielkie. Prace, rozpoczęte 16 października 1914 r., trwały zaledwie 53 godziny. Dzięki ogromnemu wysiłkowi oddziału saperów – zwanych pionierami, stanowiącymi z robotnikami ok. 1000 osób, zbudowano 7-kilometrową trasę. Zużyto ok. 1000 m³ drewna na mostki, wiadukty i estakady oraz wyłożenie drogi układanymi w jej poprzek okrągłakami. 28 października 1914 r., legionieści wzniesli na przełęczy pamiątkowy drewniany krzyż. W okresie międzywojennym Rogodze Wielkie zaczęto nazywać Przełęcz

Stanisław Janowski „Podczas bitwy w Rafajłowej” - kartka pocztowa, reprodukcja rysunku z 1915 r.

czą Legionów. Nazwa ta utrwaliła się, weszła do nazewnictwa kartograficznego i zachowała się do dnia dzisiejszego. Nazwę „Rafajłowa” można odnaleźć jedynie w dawnych publikacjach historycznych oraz krajoznawczych, na przedwojennych mapach czy w pamięci nielicznych już osób. Pierwsi legionowi żołnierze dotarli tam 11 października 1914 r., by w dniu następnym stoczyć zwycięską potyczkę ze stacjonującym we wsi rosyjskim oddziałem. Dzień później do Rafajłowej przybył kpt. Józef Haller, dowódca 3. Pułku Legionów w sile dwóch kompanii, a niedługo potem inne, podległe mu oddziały. Po bitwie stoczonej 29 października 1914 r. pod Mołotkowem znalazły się tam także inne bataliony Legionu Polskiego (jak wtedy często określano Legiony Polskie). Po odejściu części oddziałów z Rafajłowej w listopadzie 1914 r. na Huculszczyznę pozostało w niej niespełna

2000 legionistów, tworzących tzw. Grupę Hallera. Mimo dużej ruchliwości oddziałów legionowych w terenie i uczestniczenia w licznych starciach z podchodzącymi ku Karpatom oddziałami rosyjskim, legionieści nie oddali wrogowi pola. Okazali się także zwycięzcami w najbardziej znaczącej bitwie z tego okresu, stoczonej o Rafajłową z silnymi oddziałami rosyjskimi w nocy z 23 na 24 stycznia 1915 r. Poległo wtedy 100 żołnierzy rosyjskich, 300 zostało rannych, przy dwudziestokrotnie mniejszych stratach własnych.

Okres pobytu polskich oddziałów w Rafajłowej od października 1914 do początku lutego 1915 r. charakteryzował się stabilizacją w utrzymaniu faktycznej polskiej władzy na tym obszarze. Ten pierwszy od czasów rozbiorów całkowicie suwerenny obszar odradzającej się ojczyzny nazwali legionieści „Rzeczpospolitą Rafajłowską”.

W marcu 1915 r. Grupa Hallera znalazła się w Kołomyi, tam też połączyła się z legionowymi oddziałami, które wcześniej opuściły Rafajłową dla odrobienia walk na Huculszczyźnie. Na początku maja tego roku z ich złączenia się powstała II Brygada Legionów Polskich, zwana Karpaczką lub Żelazną, dla podkreślenia hartu i wytrwałości tych oddziałów w walkach

prowadzonych w skrajnie trudnych górskich warunkach karpackiej zimy. Pomniki legionowe na terenie Karpat Wschodnich zarówno te zachowane jak i odbudowane są świadectwem tamtych dni i daniny krwi złożonej Ojczyźnie przez młodego polskiego żołnierza.

Jan Skłodowski

MUZEUM RZEMIOSŁA - Piwnica PodCieniami

Krośnieńskie spotkania z podróżnikami

fol. P. Żurek

W listopadzie zaplanowano dwa spotkania. Podczas pierwszego (9 listopada) spotkania zatytułowanego „W pogoni za marzeniami. Etiopia” o swoim podróżowaniu opowiadał **Piotr Żurek**. O tym, jak się zaczęło, co sprawiło, że zaraził się marzeniami o poznawaniu świata. Na dłużej zatrzymał się w Etiopii, kraju, w którym można stanąć oko w oko z czynnym wulkanem, wyjść z depresji, dotknąć drzewa, które uważane jest za matkę wszystkich drzew kawowych.

Można tu także zbierać sól z jeziora wraz z karawaną i uczestniczyć w największym i najbardziej barwnym święcie w roku, czyli Timkacie. Etiopia to nie tylko niespotykane w Europie góry, czy układ gwiazd, do którego nie jesteśmy przyzwyczajeni, to również duchowość i modlitwa widoczne wszędzie. Piotr Żurek swoje podróżowanie rozpoczął w 1999 roku. Do dziś udało mu się odwiedzić 26 krajów na trzech kontynentach.

„Z dzieckiem na wschód. Kaukaz Południowy i Azja Centralna” to tytuł drugiej listopadowej prelekcji, którą poprowadził podróżnik **Marcin Stencel**. Wraz z żoną w pierwszą podróż ze swoim synkiem Antosiem wyruszyli, gdy skończył siedem miesięcy. Pojechali na Kaukaz Południowy. Rok później wybrali się na dwa miesiące do Azji Centralnej. W Kazachstanie dotarli m.in. na wydmy w Parku Narodowym Altyn Emel, zwiedzili porównywaną z Wielkim Kanionem Kolorado kanion rzeki Szaryn i podziwiali piękne jeziora Kolsai. W Kirgistanie dotarli nad położone na wysokości 3000 m n.p.m. jezioro Song-Kol, gdzie obserwowali codzienne życie mieszkańców w tradycyjnych jurtach pasterzy.

Nie zabrakło również górskich wycieczek – dotarli między innymi do Parku Narodowego Ala Archa, jezior Kol-Tor i Ala-Kol oraz do starożytnych petroglifów Saimalu Tash.

Marcin Stencel z wykształcenia anglista, jest czynnym instruktorem Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej. Interesuje się wspinaczką i trekkingiem (wszedł m.in. na Kilimandżaro, Mont Blanc, Stok Kangri, Jebel Toubkal, El Misti, Pico Bolivar, Kazbek). Wraz z żoną organizuje Gdyńskie Warsztaty Podróżnicze „Wyjźdź w Świat” i prowadzi bloga www.karinaimarcin.pl. Jest również członkiem grupy slajdowo-wyprawowej „Bezkses”.

Dorota Piwka

KROŚNIEŃSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA

„Piszemy przede wszystkim dla siebie...” warsztaty prozatorskie dla młodzieży

Warsztaty prowadziła **Justyna Bargielska** – poetka i prozaiczka, wielokrotnie nominowana i nagradzana prestiżowymi nagrodami literackimi.

Debiutowała w 2003 roku tomem poetyckim *Dating sessions*. Od kilku lat prowadzi warsztaty prozatorskie i poetyckie w podyplomowym Stu-

fot. archiwum KBP

dium Literacko-Artystycznym Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Justyna Bargielska podkreślała, że pisanie to czynność, którą autor powinien realizować przede wszystkim zgodnie ze swoimi potrzebami, a nie potrzebami czytelnika. *Piszemy po to, żeby sprawić sobie przyjemność* – mówiła.

Warsztaty były jednym z działań, które Krośnieńska Biblioteka realizuje w ramach projektu „Krośnieńska Kre@tywna Strefa Innowacji”. KBP jako jedna z 20 bibliotek w Polsce, zakwalifikowała się

do projektu „Strefy Innowacji”, realizowanego z inicjatywy Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego. Głównym celem działań Strefy jest stworzenie w bibliotece miejsca, które odpowiadać będzie na potrzeby i oczekiwania młodzieży. Miejsca, w którym osoby o podobnych zainteresowaniach i pasjach będą mogły dzielić się swoimi doświadczeniami, rozwijać zainteresowania, pogłębiać wiedzę i kreatywnie spędzać wolny czas.

Monika Machowicz

70 lat Instytutu Nafty i Gazu w Krośnie - wystawa pamiątek kolekcjonerskich

12 listopada 2015 r. w Krośnieńskiej Bibliotece Publicznej otwarto wystawę pamiątek kolekcjonerskich ze zbiorów Mariana Terleckiego i Zbigniewa Więcka. Wystawa zorganizowana została z okazji jubileuszu 70-lecia Instytutu Nafty i Gazu w Krośnie.

Spotkanie w Krośnieńskiej Bibliotece rozpoczął **prof. Jan Lubaś** z Instytutu Nafty i Gazu w Krakowie, który przedstawił historię, najważniejsze osiągnięcia i obecną strukturę Instytutu Nafty i Gazu - Państwowego Instytutu Badawczego.

Instytut Naftowy w Krośnie rozpoczął swoją działalność 7 stycznia 1945 roku (w budynku działającego w latach 1931-1939 Instytutu Przemysłu Naftowego przy ul. Lewakowskiego). Dyrektorem został inż. Józef Wojnar. 1 kwietnia 1948 roku Instytut Naftowy przeniesiony został do Krakowa, w Krośnie pozostał Oddział.

Zbigniew Więcek i **Marian Terlecki** zaprezentowali zbiory kolekcjonerskie.

Z kolekcji Z. Więcka pochodzą pamiątkowe medale oraz banknoty i monety z motywami naftowymi, a także okolicznościowe znaczki i koperty, odznaki i odznaczenia naftowe, druki i papiery firmowe oraz książki pokazujące historię Instytutu Nafty i Gazu i albumy o tematyce naftowej, których autorem jest Jerzy Malinowski.

Ze zbiorów M. Terleckiego kartki pocztowe, które pokazują historię i rozwój przemysłu naftowego na terenie dawnej Galicji. Przybliżają szyby naftowe w Krośnie

i okolicach (m.in. w Potoku i Iwoniczu). Upamiętniają też kopalnie w Borysławiu, a także w Bitkowie, Daszawie, Schodnicy, Nadwórnej i Truskawcu.

Podczas wernisazu pokazywane były także pamiątki należące do Instytutu Nafty i Gazu w Krośnie, m.in. portret Ignacego Łukasiewicza wykonany przez krośnieńskiego malarza Stanisława Kochanka.

W czasie spotkania w Krośnieńskiej Bibliotece zaprezentowana została książka Dariusza Kuliga i Zbigniewa Więcka „Katalog widokówek Krosna z lat 1968-1988. T. 2. Lampy naftowe w zbiorach Muzeum Okręgowego w Krośnie”. Krótkiej prezentacji wydawnictwa dokonał Dariusz Kulig, kolekcjoner widokówek. Najnowsza publikacja jest kontynuacją pierwszego tomu „Katalogu widokówek Krosna z lat 1949-1989”. Autorzy skatalogowali w niej 211 pocztówek, ukazujących lampy naftowe z kolekcji Muzeum Okręgowego w Krośnie.

Joanna Łach

Od lewej: prof. Jan Lubaś, prezydent Krosna Piotr Przytocki, dyr. KBP Teresa Leśniak

PIERNIKOWE WARSZTATY TWÓRCZE

Muzeum Kultury Szlacheckiej w Kopytowej zaprasza do udziału w piernikowych warsztatach twórczych dla dzieci i młodzieży szkolnej, które będą odbywać się w soboty: **28 listopada oraz 5, 12 i 19 grudnia 2015** o godz. 13.00. Zajęcia z projektowania i wyrobu piernikowych ozdób choinkowych oraz nakrywania wigilijnego stołu kierowane są do dzieci i młodzieży szkolnej. Jest to znakomity sposób na przybliżenie im

zapominanych tradycyjnych zwyczajów bożonarodzeniowych. Zajęcia połączone będą z lekcją muzealną i odbędą się w piwnicach Dworu w Kopytowej, który niegdyś należał do Cystersów, zakonu sławnego z wypieku pierników. Chęć udziału w warsztatach należy zgłosić telefonicznie: 788 837 412 lub poprzez formularz kontaktowy: www.kopytowamuseum.eu.

II KROŚNIEŃSKIE SPOTKANIA MŁODYCH KONSTRUKTORÓW KONKURS NA KONSTRUKCJE Z KLOCKÓW

Organizatorami konkursu są RCKP w Krośnie oraz Firma CyberTech Cybernetyczne Technologie w Edukacji. Konkurs odbywa się w partnerstwie z „Dziecko w Krośnie”. Do uczestnictwa w konkursie zapraszamy wszystkich niezależnie od miejsca zamieszkania. W konkursie mogą wziąć udział rodziny, w tym rodziny zastępcze, z dziećmi w wieku do 14 lat, W drużynie musi być co najmniej jeden rodzic i dziecko oraz nie więcej niż

dwoje dorosłych. Zgłoszenia pracy do konkursu należy dokonać poprzez wypełnienie karty zgłoszenia, którą można pobrać z portalu www.cybertech.edu.pl i przynieść wypełnioną lub wypełnić w dniu imprezy. Prace konkursowe należy dostarczyć w dniu **6 grudnia 2015 roku, w godz. 9.30 - 10.30** do Regionalnego Centrum Kultur Pogranicza w Krośnie, ul. Kolejowa 1. Więcej informacji na stronie www.rckp,krosno.pl

XXI KONKURS KOŁĘD I PASTORAŁEK „NA NUTĘ KANTYCZEK” JASŁO 2015

Konkurs adresowany jest do dzieci i młodzieży z terenu województwa podkarpackiego i województw ościennych. Jej celem jest m.in. ożywienie tradycji rodzinnego kołędowania, ożywienie śpiewu zespołowego, poznawanie nieznanych i zapomnianych kołęd i pastorałek oraz prezentacja efektów pracy młodych wykonawców i nauczycieli. Warunkiem

uczestnictwa są eliminacje wstępne albo nadesłanie płyty lub kasy z nagraniem kołęd. Karty zgłoszeń należy przesyłać w terminie **do 9 grudnia 2015 r.** na adres: Jasielski Dom Kultury, ul. Kołłątaja 1, 38-200 Jasło lub pocztą elektroniczną na adres jdksekretariat@gmail.com. Dodatkowych informacji na temat konkursu udziela instruktor JDK Ewa Grze-

bień, tel. 1344 35 161 lub dostępne są na stronie www.jdkjaslo.pl. Dodatkową atrakcją dla laureatów - oprócz nagród

rzeczowych - jest występ na żywo w rzeszowskim oddziale Polskiego Radia.

8. OGÓLNOPOLSKIE BIENNALE FOTOGRAFII KROSNO 2015 MIASTO I LUDZIE - POZDROWIENIA Z KROSNA!

Tematem konkursu jest wyłącznie Krosno. Można jednak interpretować temat przedstawiając w pracach motywy związane z Krosnem na tle innych miast czy miejsc. Konkurs jest otwarty dla wszystkich fotografujących. Do konkursu można zgłaszać zdjęcia monochromatyczne lub barwne. Każdy uczestnik może zgłosić do konkursu maksymalnie 5 prac - pojedyncza fotografia lub cykl fotografii (max. 5). Do konkursu mogą zostać zgłoszone wyłącznie prace do tej pory ni-

gdzie niepublikowane ani nienagradzane w żadnym innym konkursie. Każdą pracę należy oznaczyć na odwrocie godłem (znakiem lub hasłem) i opisać tytułem. Prace jednego autora należy umieścić w kopercie oznaczonej tym samym godłem. Prace należy nadsyłać **do 11 grudnia 2015** na adres: Muzeum Rzemiosła, ul. Piłsudskiego 19, 38-400 Krosno. Kontakt: Mariusz Kus, e-mail: mariusz@muzeumrzemiosla.pl

KONGRES MENEDŻERÓW KULTURY

W dniach **8 -11 grudnia 2015** w Międzynarodowym Centrum Kongresowym w Katowicach odbędzie się Kongres Menedżerów Kultury, będący platformą wymiany doświadczeń, miejscem spotkań ludzi na co dzień zajmujących się działalnością w polu kultury. Ideą Kongresu jest propagowanie menedżerskiego podejścia w realizacji działań w sektorze kultury i wspieranie środowiska w tym zakresie. Wydarzenie skierowane jest do menedżerów, którzy organizują i zarządzają kulturą na różnych poziomach: w domach kultury, stowarzyszeniach,

fundacjach, filharmoniach, muzeach czy bibliotekach, a także m.in. do osób zajmujących się PR-em, marketingiem, produkcją eventów, budżetowaniem i koordynowaniem projektów kulturalnych. Program obejmuje: inspirujące wykłady, panele dyskusyjne, warsztaty, szkolenia, a także wiele innych wydarzeń towarzyszących. Organizatorami Kongresu są: Stowarzyszenie Inicjatywa, Narodowe Centrum Kultury, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Narodowy Instytut Audiowizualny. Więcej na stronie www.kongresmk.pl

CROSCENA

Krośnieńska Scena Kultury

Wydawca: Regionalne Centrum Kultur Pogranicza
38-400 Krosno, ul. Kolejowa 1,
tel. 13 432 18 98, 13 432 09 97
e-mail: crosцена@rckp.krosno.pl
www.rckp.krosno.pl

Redakcja: Anna Bryla, Waclaw Turek

Skład komputerowy: Krzysztof Zygarowicz

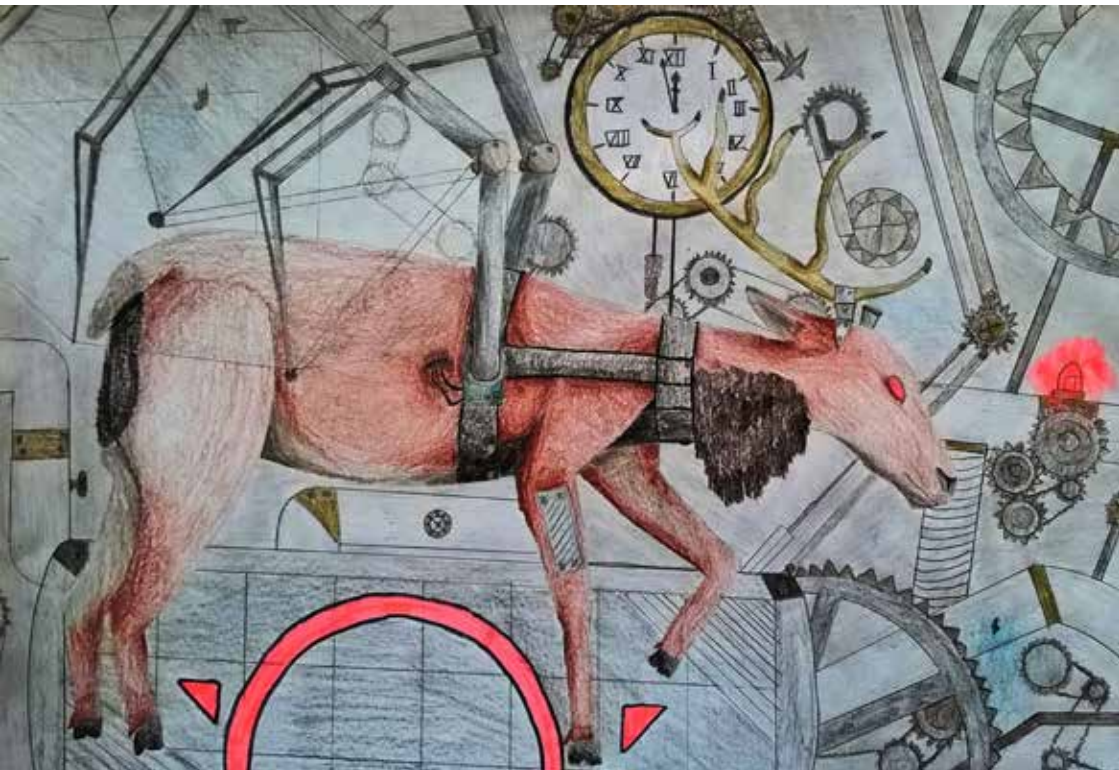
Druk: Hedom, Krosno, tel. 13 432 02 02

Nakład: 500 egz.

Crosцена w wersji internetowej dostępna na stronie

www.rckp.krosno.pl w zakładce Crosцена

ISSN 1731-0296

Rysunek, Małgorzata Truś - Gimnazjum Nr 3 Krosno

- druk cyfrowy i offsetowy
- reklamowe i ozdobne torby papierowe
- gadżety reklamowe
- opakowania

DRUKARNIA
HEDOM

38-400 Krosno
ul. Kletówki 54a

13 432 02 02
13 432 70 57

biuro@hedom.pl
www.hedom.pl

GALERIA JEDNEGO ZDJĘCIA
Waldemar Czado